

فهم ادبیات

ژان تورتل

دکتر عباس فرهادنژاد

بنیاد علم و پژوهش

جهان
نشریات

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

سرشناسه: تورتل، ژان، ۱۰۰۶ - ۹۳ م.

Tortel, Jean

عنوان و نام پدیدآور: فهم ادبیات/ مولف ژان تورتل. مترجم حسن فرهادنژاد.

مشخصات نشر: تهران: نشر مات: نشر خاموش، ۱۳۹۰.

مشخصات ظاهری: ۱۶۴ ص: ۵/۱۴ × ۵/۲۱ س.م.

شابک: 978-622-95433-5-1

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

یادداشت: عنوان اصلی: Clefs pour la litterature, 1971.

یادداشت: چاپ قبلی: نشر خاموش، ۱۳۹۴.

یادداشت: چاپ دوم.

موضوع: ادبیات

موضوع: Literature

موضوع: ادبیات -- تاریخ و نقد

موضوع: Literature -- History and criticism

شناسه افزوده: فرهادنژاد، عباس، ۱۳۴۶ - مترجم

رده بندی کنگره: ۱۳۹۷ ق۹۴/ت۹۴/۵۵۶۳۵۸۲

رده بندی دیویی: ۸۰۱

شماره کتابشناسی ملی: ۵۵۶۳۵۸۲

نشر ماموش

نام کتاب: فهم ادبیات

مؤلف: ژان تورتل

ترجمه: دکتر عباس فرهنگدیزاد

طرح جلد و صفحه آرائی: استودیو نشر خاموش

چاپ و صحافی: چاپ دیجیتال نقطه

چاپ / شدگان: اول، ۱۳۹۷ / ۳۰۰ نسخه

قیمت: ۲۴۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۵۶۳۱-۰

کلیه حقوق این اثر برای نشر ماموش و نشر خاگانه محفوظ است.

ارتباط با نشر ماموش: ۰۲۱-۱۷۳۸۴۹۶

ارتباط با نشر خاموش: ۰۹۱۲۰۱۷۸۱۹۴ - ۰۲۱-۳۱۷۰۱۹۲۰

www.NashreMaat.ir - @NashreMaat

www.KhamooshPub.ir - @KhamooshPubch

هرگونه کپی برداری، برداشت

و اقتباس از تمام یا قسمتی از

این اثر، منوط به اجازه کتبی

ناشر می باشد.

آدرس: تهران، خیابان فخررازی، بن بست فاتحی داریان، پلاک ۵، طبقه اول

فهرست

۹	مقدمه مترجم.....
۱۱	مفهومی جهان شمول.....
۲۴	قطعات منتخب.....
۳۷	زبان با کیفیت.....
۵۱	کنش ادبی و استقلال آن.....
۶۹	کلاسیک ها و مدرن ها.....
۹۵	نویسنده و قرن یا ادبیات در آینه.....
۱۲۲	ادبیات در تاریخش.....
۱۴۵	از غار ها تا پرده سینما.....
۱۵۷	در خاتمه.....
۱۶۲	Bibliographie.....

مقدمه مترجم

ژان تورتل Jean Tortel شاعرو جستارنویس فرانسوی است که در سال ۱۹۰۴ به دنیا آمد و در سال ۱۹۹۳ از دنیا رفت. کتاب پیرامون ترجمه و در اصل به ادبیات فرانسه می پردازد، تاریخ ادبیات فرانسه است. شاید بتوان گفت که مقدمه ای بر ادبیات فرانسه هم نیست. چون مقدمه را بر چهره می نویسند که می دانند چیست در حالی که در این کتاب به زعم خود تورتل ما واقعاً نمی دانیم که ادبیات چیست. تورتل خود در کتاب می گوید که ادبیات را هم نمی بیند. از این رو این کتاب، شیوه ی نگریستن تورتل به ادبیات است. و چون فهم ما به نوعی در نگاهمان شکل می گیرد، شاید بتوان گفت که رویکرد تورتل به ادبیات تلاشی است برای فهم آن: ادبیات چیست؟ ادبیات را چگونه می بینیم؟ ادبیات را چگونه می فهمیم؟ بنابراین، کتاب، فهم ژان تورتل از ادبیات است و تجربه ی ذهنی او از ساختار یا ساختارهاییست که می توانند

هر ذهن فردی یا هر ذهنیت اجتماعی را به شکلی متفاوت دگرگون کنند. او خود می‌گوید که قصد تاریخ‌نگاری یا خوانش انتقادی از ادبیات را ندارد. اما آنچه در پایان کتاب در می‌یابیم شاید برعکس، تلاش نقادانه‌ی او برای درک ادبیات در تاریخش باشد. این درک و فهم از مفهوم عام ادبیات، هرچند از خلال نوشته‌های تخصصی درباره‌ی آن باشد، البته سویه‌های شخصی و مختص به نویسنده می‌گیرد که هم‌چون خواننده‌ی معمولی ادبیات، گویی می‌خواهد ما را در برداشت شخصی خود از این واقعیت سهیم کند. ما نیز کتاب را نه به عنوان اثری در معرفی ادبیات فرانسه، نوشته‌ی متخصص ادبیات، بلکه هم‌چون تجربه‌ی ادبی انسانی می‌خوانیم که در جهان ادبیات زندگی کرده است. وانیس در جای‌جای این کتاب و در همه سطوح آن تورتل حضوری قاطعانه دارد.

تورتل شاعر است و اهل زبان، یعنی زبان باز و زبان ساز و به قول قدیمی‌ها خود، متولی امام‌زاده است. و چون متولی امام‌زاده است به خود حق می‌دهد که - البته حق هم دارد - گاهی دستی به سر و روی آن بکشد. او برای بازتاب آنچه دیده، این زبان را دستکاری می‌کند و دستکاری در می‌آورد که نشان از کلام شخصی خود او داشته باشد. بنابراین، ترجمه‌ی ما از کتاب فهم ادبیات، فقط ترجمه‌ی گفته‌های نویسنده نیست، بلکه ترجمه‌ی کلام فردی او نیز هست. ترجمه‌ی این کلام البته سخت بود. ما سعی کردیم این کلام را درک کنیم و ترجمه‌مان را به شکلی به سرانجام برسانیم که نه‌تنها شیخ سبک تورتل بسوزد و نه کباب فهم خواننده‌ی فارسی زبان، تا اگر احياناً بویی هم از ترجمه برآمد، بوی سوختگی نباشد!